

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/83/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123010381
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Kresl
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2123010381.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Rastislava Kresla a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, o žiadosti odsúdeného o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 03.03.2023, č. k. 12PP/9/2023-33, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 20.07.2023, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., zamietla.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd rozhodol podľa § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona tak, že zamietol návrh odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v C., t. č. v ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, o podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Topoľčany, sp. zn. 1T/32/2021 zo dňa 20. 10. 2021.

Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil v rozsahu č. I. 33-34 spisu.

Okresný súd svoje zamietavé stanovisko odôvodnil konštatovaním, že u odsúdeného neboli splnené všetky podmienky na vyhovie jeho návrhu na podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Okresný súd ustálil, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. V prípade prvej materiálnej podmienky - preukázanie polepšenia vo výkone trestu plnením svojich povinností okresný súd konštatoval, že na základe záverov plynúcich z hodnotenia odsúdeného Ústavom na výkon trestu odňatia slobody vo vzťahu k odsúdenému neboli konštatované žiadne také negatívne skutočnosti a poznatky o jeho osobe, ktoré by mali za následok nespĺnenie tejto materiálnej podmienky. Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku okresný súd uviedol, že odsúdený bol doposiaľ 5-krát súdne trestaný za rôznorodú trestnú činnosť. Odsúdený sa opakovane dostáva do rozporu so zákonom a ani uložené podmieňané tresty odňatia slobody a tiež nepodmieňané tresty neboli dostatočné na to, aby ho od páchania trestnej činnosti odradili. Súd tiež poukázal aj na tú skutočnosť, že odsúdený bol už podmieňane prepustený, bola mu teda daná šanca na zaradenie sa do normálneho života, avšak túto nevyužil, dopustil sa ďalšej trestnej činnosti, z ktorého dôvodu bolo rozhodnuté o jeho neosvedčení sa v skúšobnej dobe podmieňaného prepustenia a zvyšok trestu mu bol nariadený.

Proti tomuto uzneseniu, ihneď po jeho vyhlásení na verejnom zasadnutí, zahlásil sťažnosť odsúdený (č. I. 27 spisu), ktorú do rozhodnutia sťažnostného súdu bližšie písomne odôvodnil prostredníctvom obhajcu osobitným písomným podaním (č. I. 31-32).

V písomne podanej sťažnosti odsúdený prostredníctvom obhajcu namietal (skrátene), že aj keď sa odsúdený dopúšťal druhovo rovnakej trestnej činnosti, táto činnosť je omisívna. Neuhrádzanie výživného nesúviselo s ľahkovážnym prístupom odsúdeného, ale s jeho nízkym sociálnym statusom a s výnimočnou situáciou súvisiacou s pandémiou COVID-19. Odsúdený vyjadril ľútosť nad spáchaným činom a prisľúbil, že sa obdobná situácia už nezopakuje. Poukázal na skutočnosť, že vo výkone trestu pracuje a v rámci možností platí zameškané výživné. Je teda zrejmé, že účel trestu bol splnený a v

prípade podmieneného prepustenia odsúdeného na slobodu si vyživovaciu povinnosť bude riadne plniť. Dodal, že v Rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 20. októbra 2021, sp. zn. 11/32/2021 je uvedené, že deti odsúdeného netrpeli núdzou, matka sa o nich dokázala postarať, študujú na vysokej škole a neplnenie vyživovacej povinnosti zo strany odsúdeného nemalo na nich nepriaznivý vplyv. Aj z pohľadu detí, voči ktorým si mal odsúdený plniť vyživovaciu povinnosť, bol účel trestu naplnený. Navyše uviedol, že vyživovacia povinnosť odsúdeného sčasti zanikla a jedná sa vyslovene o zameškané výživné, ktoré odsúdený má záujem riadne uhrádzať.

Ďalej uviedol, že odsúdenému bol uložený trest zanedbania povinnej výživy podľa ustanovenia § 207 ods. 2 Trestného zákona, ktorý pojednáva o neplnení si vyživovacej povinnosti povinnej osoby voči vyživovanej osobe na základe aktívneho konania. V prípade odsúdeného však jednoznačne nešlo o aktívne vyhýbanie sa uhrádzaniu vyživovacej povinnosti. Poukazujúc na rozhodovaciu prax všeobecných súdov namietal, že s prihliadnutím na tieto okolnosti orgán činný v trestnom konaní a súd môžu počas trestného konania určiť odlišnú výšku výživného, než bola určená súdnym rozhodnutím v občianskom súdnom konaní. Táto povinnosť môže byť nižšia, než bola určená súdnym rozhodnutím vydaným v občianskom súdnom konaní, nemôže byť však vyššia. Ako trestný čin zanedbania povinnej výživy nemožno posúdiť konanie povinného, ktorý si neplní zákonnú povinnosť vyživovať iného za predpokladu, že neplnenie nie je pokryté jeho zavinením. O vyhýbanie sa plneniu zákonnej povinnosti vyživovať alebo zaopatrovať iného ide v prípade, ak povinný neplní v určitom období (najmenej tri mesiace v období dvoch rokov) svoju povinnosť vyživovať alebo zaopatrovať iného a súčasne sa tejto povinnosti vyhýba aktívnym konaním, teda sa usiluje, aby sa tejto povinnosti zbavil alebo ju zmaril, prípadne podstatne sťažil, či oddialil možnosť vymáhania nároku na výživné. Takýmto konaním povinného je najmä úmyselné uzatvorenie pracovného pomeru, v ktorom bezdôvodne zastáva horšie platené miesto nezodpovedajúce jeho kvalifikácii napriek tomu, že niet prekážok, aby zastával lepšie platené miesto, len sezónne zamestnanie alebo bezdôvodné zníženie pracovného výkonu za účelom dosiahnutia nižšej mzdy, najmä sústavným vynechávaním pracovných zmien, prípadne nezújem o zamestnanie z dôvodu znemožnenia prípadného vedenia výkonu rozhodnutia formou zrážok zo mzdy a pod. Takéto konanie je trestné len v prípade úmyselného zavinenia povinného. V praxi teda pôjde o prípady, keď sa povinná osoba aktívne vyhýba plneniu vyživovacej povinnosti na základe účelového znížovania jej príjmu. V prípade odsúdeného však ide jednoznačne o omisívne konanie, keď odsúdený ani objektívne nemohol plniť vyživovaciu povinnosť z už uvedených dôvodov. Bol toho názoru, že aktívne vyhýbanie sa plneniu vyživovacej povinnosti nebolo voči odsúdenému vôbec preukázané. Na základe vyššie uvedeného žiadal, aby Krajský súd v Trnave zrušil napadnuté uznesenie a vyhovel žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán
a/ správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť
b/ konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle citovaného ustanovenia § 192 odsek 1 Trestného poriadku správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, i konanie predchádzajúce týmto výrokom a tak zistil, že sťažnosť podala oprávnená osoba v zákonom stanovenej lehote, sťažnosť odsúdeného však nie je dôvodná.

Krajský súd v rámci prieskumnej povinnosti vyplývajúcej mu z citovaného ustanovenia preskúmal postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie a dospel k záveru, že tento postupoval správne a v súlade so zákonom, keď zistil všetky rozhodné skutočnosti pre svoje rozhodnutie, tieto vyhodnotil individuálne i vo vzájomných súvislostiach podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku a dospel k správne záveru, že žiadosti odsúdeného nie je možné vyhovieť.

V napadnutom uznesení okresný súd v súlade s ustanovením § 176 ods. 2 Trestného poriadku rozviedol všetky základné právne skutočnosti, na základe ktorých mal za to, že žiadosti odsúdeného o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nebolo možné vyhovieť.

Na to, aby mohol byť odsúdený podmienené prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, je nevyhnutné, aby okrem formálnej podmienky, spočívajúcej vo vykonaní zákonom určenej dĺžky trestu, súčasne splnil aj dve materiálne podmienky, ktoré spočívajú v tom, že svojim správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie a zároveň možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody znamená podstatnú zmenu spôsobu jeho výkonu a preto by táto možnosť mala byť umožnená len odsúdenému, u ktorého je reálny predpoklad, že uložený trest splnil svoj účel aj bez potreby celkového výkonu tohto trestu v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Súd preto musí skúmať všetky okolnosti svedčiace o možnostiach prevýchovy odsúdeného, ako aj jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Preskúmaním obsahu spisového materiálu krajský súd zistil, že okresný súd správne konštatoval, že odsúdený splnil formálnu podmienku na podmiennečné prepustenie, teda vykonal pomernú časť uloženého trestu.

Avšak na rozdiel od prvostupňového súdu je krajský súd toho názoru, že odsúdený nespĺnil aj prvú materiálnu podmienku. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, neboli vyhodnotené správne. Totiž pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, t. j. preukázanie polepšenia správaním vo výkone trestu a plnením svojich povinností, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúce nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku.

Vzhľadom na hodnotenie odsúdeného nie je možné jeho správanie v rámci výkonu trestu odňatia slobody posúdiť ako nasvedčujúce polepšeniu. Totiž pri posúdení prvej materiálnej podmienky nejde len o počet disciplinárnych odmien udelených odsúdenému vo výkone trestu, ale o celkové jeho pôsobenie a správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré je v prípade odsúdeného pasívne a nevyplýva z neho snaha o polepšenie alebo prejavenie zmeny v jeho spôsobe života. Pozornosti súdu neuniklo to, že v rámci programu zaobchádzania je odsúdený vedený k dodržiavaniu ústavného poriadku, časového rozvrhu dňa a k zodpovednosti za svoje správanie, čo by dávalo zmysel skôr pri odsúdených počas prvého výkonu trestu odňatia slobody, ktorí nie sú oboznámení s podmienkami výkonu trestu odňatia slobody, pričom odsúdený je vo výkone trestu už opakovaně, čo súd nepresvedčilo, že sa polepšil a prebehla u neho vnútorná zmena v jeho hodnotovej orientácii. Počas výkonu trestu bol odsúdený síce 1-krát disciplinárne odmenený, avšak uvedený počet disciplinárnych odmien v pomere k dĺžke dosiaľ vykonaného trestu (menej ako jedna odmena za rok), z tohto potom nie je možné ustáliť, že by odsúdený svojou aktivitou vybočoval z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. U odsúdeného teda možno konštatovať, že sa v podstate adaptoval na režim výkonu trestu odňatia slobody, avšak doposiaľ nepreukázal zvýšenú snahu po náprave. Plnenie si základných povinností, najmä tých pracovných vo výkone trestu je nevyhnutnou podmienkou ako samotnej adaptácie, tak aj celého priebehu výkonu trestu odňatia slobody, čo ale nemožno považovať za prejav jeho vyššej aktivity plnenia si svojich povinností a polepšenia sa. Navyše, ako vyplýva z hodnotenia riaditeľa ústavu, odsúdený len čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku, okresný súd správne a v súlade so zákonom skonštatoval nespĺnenie druhej materiálnej podmienky. V tomto prípade sa krajský súd plne stotožnil s názorom prvostupňového súdu, na ktorý odkazuje. Nad rámec uvedeného prvostupňovým súdom v odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd pripomína, že pri vyhodnení druhej materiálnej podmienky je potrebné posúdiť všetky okolnosti, ktoré súvisia s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám a pravidlám, povahu a charakter spáchanej trestnej činnosti.

V tejto súvislosti krajský súd uvádza, že v preskúmanom prípade nebolo preukázané splnenie materiálnej podmienky polepšenia sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a otázku preukázania polepšenia nie je možné posudzovať izolovane od otázky budúcej perspektívy vedenia riadneho života, preto podľa názoru krajského súdu nemožno z tohto dôvodu dospieť k odôvodnenému záveru o možnosti očakávať od odsúdeného vedenie riadneho života v budúcnosti. Nanajvýš aj krajský súd poukazuje na odpis registra trestov, v ktorom má odsúdený 5 záznamov prevažne za trestný čin zanedbania povinnej výživy. Z odpisu registra trestov tiež vyplýva, že odsúdenému boli doteraz ukladané tresty odňatia slobody nielen podmiennečné, ale aj tresty nepodmiennečné, dokonca bol aj podmiennečne prepustený, pričom ani možnosť, ktorá bola odsúdenému podmiennečným prepustením na nápravu poskytnutá, nevyužil a dopustil sa opätovne, dokonca počas plynutia skúšobnej doby podmiennečného prepustenia, protiprávnej trestnej činnosti a to druhovo identickej, z ktorého dôvodu bolo rozhodnuté o jeho neosvedčení sa v skúšobnej dobe podmiennečného prepustenia a zvyšok trestu mu bol nariadený. Početnosť predchádzajúcich odsúdení vedie potom k logickému záveru, že ani predchádzajúce odsúdenia, nemali na neho ten výchovný účinok, aby ho viedli k riadnemu životu. Rovnako treba poukázať na resocializačnú prognózu, ktorá sa u odsúdeného javí ako menej priaznivá na základe hodnotenia úrovne rizika recidívy trestnej činnosti.

S poukazom na argumenty odsúdeného potom vyhodnotil krajský súd sťažnostné námietky odsúdeného ako nedôvodné. K týmto krajský súd v prvom rade uvádza, že zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone

trestu bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu. Na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje právny nárok, podmienené prepustenie je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený sa vplyvom výkonu trestu odňatia slobody polepšil a na slobode povedie riadny život.

Navyše, pokiaľ ide o sťažnostný argument odsúdeného, v ktorom poukázal na odsúdenie, ktoré si aktuálne vykonáva, tieto sťažnostné námietky odsúdeného vyhodnotil krajský súd ako nedôvodné. Pokiaľ odsúdený v sťažnosti poukázal na to, že sa síce dopúšťal druhovo rovnakej trestnej činnosti, ale táto činnosť je omisívna, k tomu krajský súd uvádza, že uvedené z hľadiska posudzovania jeho sklonov páchať trestnú činnosť nie je rozhodujúce, nakoľko stále ide o protiprávne konanie odsúdeného, ktoré je pokryté jeho zavinením a ktorým jasne deklaruje svoj vnútorný vzťah k dodržiavaniu právnych noriem platných v spoločnosti. Nanajvýš, predmetom konania o návrhu na podmienené prepustenie nie je skutkový stav zistený súdom v právoplatne skončenom trestnom konaní, pretože nejde o žiadnu formu obnovy konania alebo mimoriadny opravný prostriedok. Tu potom krajský súd len dodáva, že okresný ani krajský súd o právoplatnom odsúdení odsúdeného nerozhoduje znova, len právoplatné rozhodnutie zohľadnil pri skúmaní vedenia riadneho života zo strany odsúdeného.

Záverom krajský súd dodáva, že záver z celkového zhodnotenia osoby odsúdeného a jeho doterajšieho života (priemerné správanie sa odsúdeného vo výkone trestu, charakter a povaha spáchanej trestnej činnosti, za ktorú bol odsúdený ako i kriminálna minulosť odsúdeného), teda ani podľa názoru krajského súdu neumožňuje prijať pozitívnu prognózu jeho budúceho správania, t.j. že bude žiť v súlade s právnymi, etickými a morálnymi normami spoločnosti. Je možné preto konštatovať, že výchovné pôsobenie a pozitívne pôsobenie je možné iba počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody. V prípade odsúdeného sa vzhľadom na jeho kriminálne narušenie nemožno rozumne domnievať, že podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody splní svoj zákonom sledovaný účel, a preto je aj podľa názoru krajského súdu vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti potrebné na odsúdeného aj naďalej pôsobiť špecifickými formami a metódami vlastnými podmienkam vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré sú nevyhnutné pre dovŕšenie jeho nápravy.

Rovnako ako okresný súd, aj sťažnostný súd je toho názoru, že všetky vyššie uvedené skutočnosti neumožňujú v prípade odsúdeného vyhovieť jeho návrhu na podmienené prepustenie.

Podľa § 193 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť ak nie je dôvodná.

Keďže sťažnostný súd nezistil žiadne dôvody pre zmenu napadnutého uznesenia, ktoré by boli v prospech odsúdeného, jeho sťažnosť ako nedôvodnú v zmysle citovaného ustanovenia § 193 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.